Додаткову загрозу становить несанкціоноване надання правової допомоги та поява автономних юридичних чат-ботів для громадян, що створює ризик масового отримання некваліфікованих правових порад. У разі отримання помилкової чи шкідливої юридичної поради особа позбавлена можливості притягнути алгоритм до цивільно-правової чи дисциплінарної відповідальності.

Таким чином, штучний інтелект виступає фактором суттєвої дестабілізації професії юриста. Основними загрозами залишаються витоки конфіденційної інформації, юридичні помилки через «галюцинації», депрофесіоналізація молодих кадрів та невизначеність етично-правової відповідальності. Для мінімізації цих загроз необхідне дотримання чітких рекомендацій із безпечної роботи із ШІ та обов'язкове збереження людського контролю [11, с.21].

Підводячи підсумки, варто зазначити, що штучний інтелект не слід сприймати як фактор безпосередньої ліквідації юридичної професії, однак він виступає потужним джерелом системної дестабілізації для класичного ринку правових послуг. Основні загрози від впровадження генеративних алгоритмів лежать не стільки в площині прямої заміни юриста, скільки в площині юридичної відповідальності, етики та захисту інформації.

Головними ризиками використання штучного інтелекту у сфері права сьогодні є:

1. Загроза витоку конфіденційної інформації: Передача клієнтських даних та матеріалів справ у публічні хмарні ШІ-сервіси ставить під загрозу дотримання адвокатської таємниці та вимог законодавства про захист персональних даних.

2. Процесуальні ризики через «галюцинації» ШІ: Генерація алгоритмами вигаданих норм, неіснуючих судових рішень чи викривлених прецедентів створює загрозу подання до суду недостовірних документів, що призводить до штрафів, дисциплінарних стягнень та втрати професійної репутації.

3. Депрофесіоналізація та кадровий дефіцит у майбутньому: Перекладення рутинних завдань (аналіз договорів, первинний пошук практики) на алгоритми скорочує потребу в помічниках та молодших юристах, руйнуючи традиційну систему практичного навчання молодих фахівців.

4. Розмивання професійної та етичної відповідальності: Штучний інтелект не є суб'єктом права і не має правосвідомості. Надмірна довіра до алгоритмів підриває незалежне фахове судження юриста, який підписом під документом приймає на себе повну відповідальність за його зміст.

5. Некваліфікована правова допомога: Масове використання громадянами автономних юридичних чат-ботів без залучення фахівця створює ризик отримання хибних порад, за наслідки яких, ніхто не несе цивільно-правової відповідальності.

Таким чином, мінімізація зазначених загроз вимагає не відмови від технологій, а впровадження чітких етичних та нормативних стандартів використання ШІ у юридичній діяльності. Ключовою умовою безпечного застосування штучного інтелекту - залишається обов'язкове збереження принципу «Human-in-the-loop» (людина в контрольному контурі), за якого будь-який результат роботи алгоритму підлягає обов'язковій критичній перевірці та затвердженню кваліфікованим спеціалістом.

Дмитрук І.Р, здобувач
Науковий керівник: Щерба В.М.,
к.ю.н, доцент, доцент кафедри кримінального права НАВС,.
Національна академія внутрішіх справ

ПЕРЕШКОДИ, З ЯКИМИ СТИКАЄТЬСЯ МОЛОДИЙ ПРАВНИК ПРИ ПЕРШОМУ ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ

Професійне становлення молодого правника є важливим етапом розвитку юридичної кар'єри, оскільки саме перше працевлаштування визначає подальший напрям професійного розвитку спеціаліста. Після завершення навчання випускник юридичного закладу освіти стикається з необхідністю застосування отриманих теоретичних знань у реальних умовах професійної діяльності. Проте перехід від освітнього процесу до практичної роботи супроводжується низкою труднощів, пов'язаних із відсутністю досвіду, високою конкуренцією на ринку праці та необхідністю формування професійних навичок.

Однією з основних перешкод, з якою стикається молодий правник під час пошуку першого місця роботи, є недостатній рівень практичного досвіду. Навіть при наявності ґрунтовної теоретичної підготовки роботодавці часто вимагають від кандидатів уміння складати юридичні документи, аналізувати законодавство, працювати із судовою практикою та застосовувати правові норми у конкретних ситуаціях. Водночас навчання у закладах вищої освіти не завжди може повністю забезпечити набуття таких практичних навичок, оскільки юридична професія потребує постійного контакту з реальними правовими проблемами [13, с.22].

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», метою освіти є підготовка компетентних фахівців, які здатні ефективно виконувати професійні завдання та адаптуватися до змін у суспільстві [14, с.22]. Однак на практиці молоді спеціалісти часто стикаються з розривом між отриманими під час навчання знаннями та вимогами роботодавців. Саме тому важливе значення має поєднання теоретичної підготовки з практичним навчанням, стажуванням та участю у юридичних проєктах.

Ще однією значною проблемою є висока конкуренція серед молодих правників. Щороку заклади вищої освіти випускають значну кількість спеціалістів у сфері права, тоді як кількість вакансій для осіб без досвіду роботи є обмеженою. Через це молоді фахівці змушені конкурувати не лише між собою, а й із кандидатами, які вже мають певний професійний досвід. У таких умовах важливими перевагами стають додаткові знання, володіння іноземними мовами, цифровими технологіями та навички комунікації.

Крім професійних знань, сучасний правник повинен володіти низкою практичних умінь: правильно спілкуватися з клієнтами, вести переговори, аргументовано висловлювати правову позицію та дотримуватися норм професійної етики. Правнича діяльність передбачає високий рівень відповідальності, оскільки помилки спеціаліста можуть впливати на права та законні інтереси громадян [15, с.22]. Додатковим серйозним випробуванням для вчорашнього студента стає стрімка цифровізація правосуддя та необхідність миттєвої адаптації до інструментів сучасного LegalTech.

Сучасна юридична практика вимагає не просто знання закону, а вільного володіння системами електронного судочинства, аналітичними реєстрами, базами судових прецедентів та спеціалізованим програмним забезпечення для ведення справ. Оскільки класична університетська програма не завжди встигає за темпами технологічних змін у галузі права, молодий фахівець у перші ж місяці роботи стикається з необхідністю опановувати ці прикладні навички «з коліс», долаючи стрес від жорстких дедлайнів та високої інтенсивності навантаження

Відповідно до Правил адвокатської етики, професійна діяльність правника має ґрунтуватися на принципах компетентності, незалежності та відповідального виконання професійних обов'язків [16, с.22]. Також проблемою для молодих правників є невідповідність очікувань щодо професії та реальних умов роботи. Багато випускників уявляють юридичну діяльність переважно як роботу з нормативними актами та судовими процесами, проте на практиці вона включає значний обсяг документальної роботи, постійне вивчення змін законодавства, виконання адміністративних завдань та необхідність швидкого прийняття рішень. Така адаптація може бути складною для спеціаліста, який тільки розпочинає професійний шлях.

Важливу роль у подоланні цих перешкод відіграє практична підготовка студентів-правників. Проходження стажування, діяльність юридичних клінік, участь у судових засіданнях та практична взаємодія з органами державної влади дозволяють майбутнім спеціалістам отримати необхідні навички ще під час навчання. Це підвищує їхню конкурентоспроможність та полегшує процес адаптації після завершення освіти [17, с.22].

Підсумовуючи викладене, проблема першого працевлаштування молодих правників постає не лише як індивідуальний виклик для випускника, а як комплексне завдання для всієї системи юридичної освіти та ринку праці.

Сучасні реалії вимагають від фахівця не просто наявності академічного диплома, а сформованого комплексу прикладних навичок: уміння працювати з масивом законодавства, аналізувати складні казуси, ефективно взаємодіяти з клієнтами та суворо дотримуватися стандартів професійної етики.

Важливим вектором подолання цих бар'єрів є поглиблення інтеграції закладів вищої освіти з практичними структурами - судами, органами державної влади, провідними адвокатськими об'єднаннями та юридичними клініками. Розширення форматів виробничої практики, стажування та наставництва дозволяє здобувачам ще під час навчання подолати психологічний бар'єр і адаптуватися до реальних умов професійного середовища. Тому, лише напрацювання теоретичної підготовки, практичного досвіду та готовності до безперервного професійного розвитку здатна забезпечити успішний старт молодого правника та його високу конкурентоспроможність на ринку юридичних послуг

Іщук А.О.,
Науковий керівник: Назар Т.Я.,
Кандидат юридичних наук, доцент
Львівський державний університет внутрішніх справ,

ПРОБЛЕМИ ОТРИМАННЯ ПЕРШОГО РОБОЧОГО МІСЦЯ СТУДЕНТАМИ ТА ВИПУСКНИКАМИ ЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Працевлаштування студентів і випускників юридичних спеціальностей є актуальною проблемою, оскільки сучасний ринок праці висуває до молодих фахівців високі вимоги щодо професійних знань, практичних навичок і досвіду роботи. Навіть за наявності юридичної освіти молоді люди нерідко стикаються з труднощами під час пошуку першого робочого місця. М. М. Гудима зазначає, що професійна культура юриста формується поетапно, адже основи її закладаються в процесі здобуття юридичної освіти, а інші складові – набуваються в процесі пізнання специфіки юридичної діяльності [18, с. 22]. З метою дослідження цієї проблеми було проведено опитування, у якому взяли участь 53 респонденти, серед яких студенти третього та четвертого курсів, магістранти й випускники. Його результати дали змогу визначити основні перешкоди працевлаштування, оцінити рівень практичної підготовки студентів і з'ясувати, які зміни могли б полегшити їхній вихід на ринок праці.

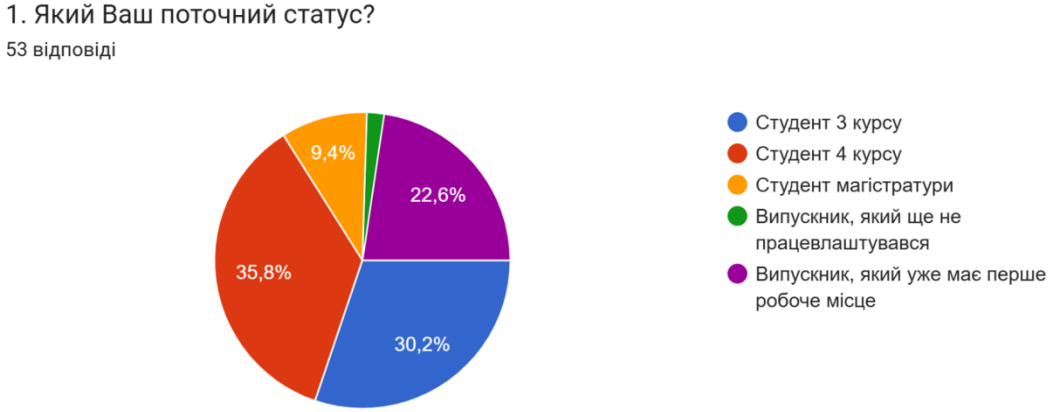

Рисунок 1

Результати опитування свідчать про зацікавленість більшості респондентів у професійній реалізації за здобутою юридичною спеціальністю. Зокрема, 42 особи, або 79,2 % опитаних, планують працювати у правничій сфері. Водночас 8 респондентів ще не визначилися з професійними планами, а 3 особи мають намір працювати в іншій сфері. Це свідчить про значний потенціал молодих правників, однак водночас порушує питання щодо створення належних умов для їхнього входження на ринок праці.

Аналіз відповідей щодо етапу пошуку роботи показав, що 17 осіб уже отримали перше робоче місце за спеціальністю, 18 періодично переглядають вакансії та розглядають пропозиції,